

ชื่อผลงาน/โครงการพัฒนา/นวัตกรรม : การป้องกันการบาดเจ็บของผิวหนังจากกาวของวัสดุทางการแพทย์

คำสำคัญ : การป้องกันการบาดเจ็บของผิวหนัง, ผิวหนังบาดเจ็บจากกาวของวัสดุทางการแพทย์

สรุปผลงานโดยย่อ :

อุบัติการณ์การเกิดการบาดเจ็บของผิวหนังจากกาวของวัสดุทางการแพทย์ (Medical Adhesive Related Skin Injury-MARSI) ที่ผ่านมาจากกอง โสต ศอ นาสิกกรรม (ENT) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจาก 0.09 ครั้ง/1000 วันนอน เพิ่มสูงเป็น 12.45 ครั้ง/1000 วันนอน จากการวิเคราะห์หาสาเหตุพบว่า กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดบริเวณศีรษะและคอ เกิด MARSI สูงที่สุดเนื่องจากต้องมีการติดพลาสติกที่มีความเหนียวร่วมกับแรงกดที่สูงที่บริเวณแผลของผู้ป่วยเพื่อเป็นการห้ามเลือด และลดบวมระยะเวลาการปิดแผลประมาณ 24 - 48 ชม. ระหว่างการลอกพลาสติกเกิด MARSI ผู้ป่วยเกิดความเจ็บปวด ไม่สุขสบาย ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจของผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยหญิง ที่กังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง กลัวการเกิดแผลเป็น ผู้บริหารทางการแพทย์ให้ความสำคัญในเรื่องของ 2P safety จึงได้ให้มีการจัดตั้งทีมดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เริ่มต้นจากสร้างแนวปฏิบัติในการป้องกันการเกิด MARSI นำมาทดลองปฏิบัติ ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2564 เมื่อประเมินผลพบว่า ผู้ป่วยยังเกิด MARSI อยู่ เมื่อวิเคราะห์ปัญหาพบว่ากาวของพลาสติกที่ใช้เดิมมีความเหนียวมากและทิ้งคราบขาว ส่งผลให้เมื่อทา Skin barrier film ลงไป film ไม่สามารถเคลือบผิวหนังโดยตรง เวลาลอกพลาสติกออกจึงเกิด MARSI การปรับแก้แนวปฏิบัติครั้งที่ 1 ได้เปลี่ยนชนิดของพลาสติก ที่ยังคงมีความเหนียวแต่ไม่ทิ้งคราบขาว หลังจากนั้นอุบัติการณ์การเกิด MARSI ลดลง เมื่อมาวิเคราะห์ปัญหาซ้ำ ทำให้ทราบว่าในระหว่างการลอกพลาสติกไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติ การปรับแก้ครั้งที่ 2 จึงปรับให้ทีมพยาบาลเข้าช่วยแพทย์ระหว่างทำแผล นอกจากนี้ผู้บริหารของกอง โสต ศอ นาสิกกรรม (ENT) สนับสนุนให้ทีมปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ส่งผลให้การเกิด MARSI มีแนวโน้มลดลงถึงแม้จะปฏิบัติตามแนวปฏิบัติแล้วก็ตาม แต่อุบัติการณ์การเกิด MARSI ยังไม่เป็น 0 ภายหลังจากการวิเคราะห์ปัญหาเกิดจากการเปลี่ยนแผลทุกวันจึงมีการปรับแก้ครั้งที่ 3 โดยเพิ่ม Skin adhesive removal เข้ามาใช้ช่วยในการลอกพลาสติกให้หลุดออกจากผิวง่ายขึ้นโดยไม่ต้องใช้แรงในการลอก และไม่ทิ้งคราบขาว

หน่วยงานเจ้าของผลงาน (กอง ศูนย์ หรือกรรมการ) : กองการพยาบาล, กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู, กองโสต ศอ นาสิกกรรมและกองวิสัญญีและห้องผ่าตัด โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ชื่อ-นามสกุล ของสมาชิกในทีม :

1. พ.ต.หญิง จรัสพรพรช วงศ์วิเศษกาญจน์(ประธานคณะกรรมการเฝ้าระวังการเกิดแผลกดทับ, APN)
2. พ.ต.หญิง อินทิรา เฟ่งพินิจ (หัวหน้าหอผู้ป่วยโสต ศอ นาสิกกรรม 14)
3. ร.ต.หญิงณัฐนิชา เมืองมูล (พยาบาลหอผู้ป่วยโสต ศอ นาสิกกรรมพิเศษ 20/2, SIP Nurse)
4. ร.ท.หญิง ชนนิกานต์ เกิดผิวดี (พยาบาลหอผู้ป่วยโสต ศอ นาสิกกรรม 14, SIP Nurse)
5. ร.ท.หญิง ศกลวรรณ ห่วงนาค (พยาบาลหอผู้ป่วยโสต ศอ นาสิกกรรม 14, SIP Nurse)
6. พ.ต.หญิง ศุภลักษณ์ พรานันท์ (พยาบาลช่วยหัวหน้าห้องผ่าตัดหู คอ จมูก)

ที่ปรึกษา:

1. พ.อ.ภัทรารุช	อินทรกำแหง	(ผู้อำนวยการกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู)
2. พ.อ.สุธี	รัตนารธรรมวัฒน์	(ผู้อำนวยการกองโสต ศอ นาสิกกรรม)
3. พ.อ.นพดล	ชื่นศิริเกษม	(ผู้อำนวยการกองวิสัญญีและห้องผ่าตัด)
4. พ.ท.หญิง นิรติศัย	น้อยบุญสุข	(หัวหน้าฝ่ายบริการกองการพยาบาล)
5. พ.ท.หญิง ชุติมา ปว.	สังฆา	(หัวหน้าพยาบาลแผนกพยาบาลเวชศาสตร์ฟื้นฟู)
6. พ.ท.หญิง ทุติญา	ผ่องยิ่ง	(หัวหน้าพยาบาลแผนกพยาบาลโสต ศอ นาสิกกรรม)
7. พ.ท.หญิง ศิริลักษณ์	มงคลศาสตร์	(ทำการแทนหัวหน้าพยาบาลแผนกพยาบาลห้องผ่าตัด)
8. พ.ต.หญิง ประภาศรี	พูลประเสริฐ	(ทำการแทนหัวหน้าหอผู้ป่วยโสต ศอ นาสิกกรรม พิเศษ 20/2)

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ:

การบาดเจ็บของผิวหนังจากกาวของวัสดุทางการแพทย์ (Medical Adhesive Related Skin Injury-MARSI) ที่พบส่วนใหญ่คือ ผิวหนังฉีกขาดจากการลอกพลาสติกหรือการแพ้กาวของพลาสติก ส่งผลให้เกิดผิวหนังแดง มีผื่น หรือเป็นตุ่มน้ำ จากสถิติอุบัติการณ์การเกิด MARSI ของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ซึ่งรวบรวมข้อมูลโดย คณะอนุกรรมการเฝ้าระวังการเกิดแผลกดทับ(QA Pressure Injury) พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากปี 2562 = 0 ครั้ง/1000 วันนอน เป็น 0.12 ครั้ง/1000 วันนอน ในปี 2563 และ จากสถิติอุบัติการณ์การเกิด MARSI ที่ผ่านมาของกองโสต ศอ นาสิกกรรม (ENT) ในปี 2563 = 0.09ครั้ง/1000 วันนอน เพิ่มสูงมากที่สุดในช่วงต้นของปี 2564 (ม.ค.-ก.พ.) เป็น 12.45 ครั้ง/1000 วันนอน เกิดในกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดบริเวณศีรษะและคอ เช่นการผ่าตัด Thyroidectomy, Wide excision with modified radical neck dissection เป็นต้น เนื่องจากต้องมีการติดพลาสติกที่มีความเหนียวร่วมกับแรงกดที่สูงที่บริเวณแผลของผู้ป่วยเพื่อเป็นการห้ามเลือด และลดบวม โดยส่วนใหญ่จะปิดไว้ประมาณ 24 - 48 ชม. หลังจากนั้นแพทย์จะเปิดแผลที่หอผู้ป่วย ซึ่งในระหว่างการลอกพลาสติกมีโอกาสทำให้เกิดMARSIทำให้ผู้ป่วยเกิดความเจ็บปวด ไม่สุขสบาย ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจจากการที่มีแผลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยหญิง ที่กังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง กลัวจะเกิดแผลเป็น และไม่สวยงาม

ผู้บริหารทางการแพทย์ให้ความสำคัญในเรื่องของ 2P safety ดังนั้นทางประธาน QA Pressure Injury ของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จึงได้ร่วมประชุมปรึกษากับหัวหน้าหน่วย/หัวหน้าหอผู้ป่วย Skin Injury Prevention (SIP) Nurse ประจำแผนกพยาบาล ENT และผู้แทนจากห้องผ่าตัด ENT เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหา

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ :

1. ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดบริเวณศีรษะและคอไม่เกิด MARSI
2. ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดบริเวณศีรษะและคอ มีความพึงพอใจต่อวิธีการป้องกันการเกิด MARSI

กิจกรรมการพัฒนา :

ขั้นเตรียมการ

- จัดตั้งทีมดำเนินการซึ่งประกอบไปด้วย ประธาน QA Pressure Injury, หัวหน้าหน่วย/หัวหน้าหอผู้ป่วย, SIP Nurse ประจำแผนกพยาบาล ENT และพยาบาลช่วยหัวหน้าห้องผ่าตัด ENT ประชุมระดมสมอง และวางแผนการดำเนินการ(กุมภาพันธ์ 2564)
- สร้างแนวปฏิบัติในการป้องกันการเกิด MARSII ในโรงพยาบาล จาก Evidenced base practice และ guideline ที่ update ของต่างประเทศ
- นำแนวปฏิบัติที่สร้างขึ้นไปปรึกษาทีมแพทย์ ENT และขอความร่วมมือในการปฏิบัติ

ขั้นตอนการ

- จัดเตรียม Skin barrier film แบบ sterile (ชนิดก้าน) ให้พยาบาลห้องผ่าตัด ENT เตรียมให้แพทย์ในระหว่างขั้นตอนปิดแผล พร้อมทั้งบันทึกชนิดของพลาสติก และการใช้ Skin barrier film ลงใน Perioperative Nursing Record (มีนาคม 2564)
- ประเมินการปิดแผล แกร็บจากห้องผ่าตัด และบันทึกข้อมูลการใช้ Skin barrier film และชนิดของพลาสติกที่ใช้แต่ยังพบว่าพลาสติกชนิดเดิมที่ใช้อยู่ กาวมีความเหนียวมากและทิ้งคราบขาว ทำให้สกปรก และเมื่อทา Skin barrier film ทับลงไป film ไม่สามารถเคลือบผิวหนังโดยตรง เวลาลอกพลาสติกออกทำให้เกิดแผล MARSII จึงเปลี่ยนชนิดของพลาสติก ที่ยังคงมีความเหนียวแต่ไม่ทิ้งคราบขาว (เมษายน 2564)
- เตรียม Skin barrier film แบบแผ่น (wipe) ให้แพทย์เพื่อใช้ทาเคลือบผิวหนังก่อนการปิดพลาสติกที่หอผู้ป่วยแต่ยังพบปัญหา MARSII อยู่ จากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่าการทา skin barrier film ไม่ทั่วบริเวณที่ปิดพลาสติก และพบปัญหาระหว่างการลอกพลาสติกไม่ได้ใช้ finger ร่วมกับ 180° back word technique ที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติ จึงให้ทีมพยาบาลเข้าช่วยแพทย์ระหว่างทำแผล และผู้บริหารของกอง ENT สนับสนุนให้ทีมปฏิบัติตามแนวปฏิบัติฯ และร่วมประเมินผิวหนัง หากพบว่ามีแผลจาก MARSII ขออนุญาตผู้ป่วยถ่ายภาพแผลลงบันทึกข้อมูล และลง Incidence Report (กรกฎาคม 2564)

ขั้นสรุปและประเมินผล

- นำสถิติของการเกิด MARSII ภายหลังการดำเนินการพบว่าการเกิด MARSII มีแนวโน้มลดลง จากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่า ถึงแม้จะปฏิบัติตามแนวปฏิบัติแล้วก็ตาม ยังมีการเกิด MARSII อยู่ จากการเปลี่ยนแผลทุกวัน จึงเพิ่ม Skin adhesive removal เข้ามาใช้ช่วยในการลอกพลาสติกให้หลุดออกจากผิวง่ายขึ้นโดยไม่ต้องใช้แรงในการลอก และไม่ทิ้งคราบขาว (สิงหาคม 2564)
- เก็บข้อมูลอุบัติการณ์การเกิด MARSII ของแผนก ENT ทุกเดือน เพื่อเป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ

การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ :

- ไม่พบ MARSII ในแผนกพยาบาล โสต ศอ นาสิกกรรม (ENT MARSII to Zero)

- ผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อวิธีการป้องกันการเกิด MARS ในระดับดี (4) > ร้อยละ 80

บทเรียนที่ได้รับ :

- ระหว่างการดำเนินโครงการมีการปฏิบัติตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA/PDSA) ทั้งหมด 3 รอบ ทำให้ไม่พบ MARS ในเดือนกันยายน 2564
- จากการที่บุคลากรได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการป้องกันการเกิด MARS ที่ปรับแก้ล่าสุด พบว่าผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อวิธีการป้องกันการเกิด MARS ในระดับดี (4) ร้อยละ 27.27 และระดับดีมาก (5) ร้อยละ 63.64
- อุบัติการณ์การเกิด MARS มีแนวโน้มลดลง จากการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการป้องกันการเกิด MARS เพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ ทางคณะกรรมการ QA Pressure Injury วางแผนนำแนวปฏิบัตินี้ไปเพิ่มเติมลงใน Work Instruction (WI) ของโรงพยาบาล
- ความสำเร็จของการดำเนินการโครงการนี้ คือการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทุกระดับ รวมถึงแพทย์
- สามารถเผยแพร่แนวปฏิบัตินี้ให้ใช้ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า(เบื้องต้นสามารถขยายผลไปถึงห้องสวนหัวใจ และหอผู้ป่วยสมเด็จย่า 90/7) และขยายไปยังโรงพยาบาลในสังกัดของกองทัพบก อีก 36 แห่งต่อไป

การติดต่อกับทีมงาน :

- พ.ต.หญิง จรัสพรพร วงศ์วิเศษกาญจน์ หัวหน้าหน่วย Advance wound care clinic กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู 315 โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า อาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ชั้น 10 หน่วยฟื้นฟูโรคหลอดเลือดสมอง ถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี 10400 โทร 02-2575431 E-mail : awc.pmk@gmail.com